

+ Jaarboek Historisch Genootschap Wormer: Wilms Floet bedenkt een surrogaat sigaaromblad en produceert nicotine als insecticide, in pakhuys Het Geloof

Koos Reitsma

16-01-22, 14:36

[Delen](#)

De bijdrage van Nico Koelemeijer aan het Jaarboek van het Historisch Genootschap Wormer gaat over Denico. © foto marcel molle

WORMER Bij gebrek aan tabak bedenkt de Amsterdammer Wilms Floet in de oorlogsjaren (rond 1942) een sigaar, waarvan het omslagblad gemaakt is van tabaksafval met papierpulp. Over dit idee neemt hij onder meer contact op met de Van Gelder Papierfabriek in Wormer. Wilms Floet heeft meer ideeën, blijkt. Hij betreft pakhuys Het Geloof en bouwt er een nicotinefabriek.

De vader van Wilhelmus Johannes Wilms Floet heeft begin twintigste eeuw een orthopedische schoenmakerij aan de Nieuwe Herengracht in Amsterdam. Als jongen treft hij in de buurt een levendige tabakshandel en leert er – vanaf z'n zestiende – de kneepjes van het vak. „In krantenberichten uit de periode kort voor de oorlog kwam ik zijn naam als tabakshandelaar

regelmatig tegen”, zegt Nico Koelemeijer van het Historisch Genootschap Wormer. Hij onderzocht de handel en wandel van Wilms Floet en schrijft erover in het Jaarboek 2021.

Wilms Floet vraagt patent aan op zijn sigaar met 'surrogaat omblad'. In een krant uit begin jaren veertig wordt deze als volgt aangeprezen:

De sigaret is tabak in papier. En deze sigaar is ook tabak in papier. Waarom niet? De combinatie die de eene siert zal toch de ander niet al te veel kwaad doen. En bovendien: hier in de fabriek wordt een sigarenpapiertje vervaardigd, dat nog voor een groot deel uit tabak bestaat.

Voor het papier zoekt Wilms Floet contact met de Berghuizerpapierfabrieken in Wapenveld, waar het omslagblad daarna ook wordt gemaakt. Later benadert hij ook Van Gelder en Zonen in Wormer voor prijsopgave. Van Gelder bouwt er speciaal een machine voor om, maar voor zover bekend is hiervan nooit gebruik gemaakt. Wilms Floet is daar een paar keer voor langs geweest. Mogelijk dat tijdens die bezoeken ook het pakhuis aan de Veerdijk als later productielocatie in beeld is gekomen.

Vader en zoon Wilms Floet bij de tabaksbladeren in pakhuis Het Geloof omstreeks 1970. © collectie familie Wilms Floet

Chemisch proces

In 1945 gaat de 'handelaar in ruwe tabak en tabaksurrogaten' pakhuis Het Geloof gebruiken voor een geheel nieuwe activiteit. Hij past er een chemisch proces toe, waarbij nicotine aan tabaksbladeren wordt onttrokken. „Voor de oorlog was die werking, van nicotine als effectief insecticide, al bekend”,

zegt Koelemeijer. In een advertentie uit 1945, staat: 'Eén druppel doodt 10.000 insecten'. Tijdens de oorlog waren er al experimenten gedaan met het onttrekken van nicotine aan tabak. Het proces wordt denicotineren genoemd. Wilms Floet noemt zijn fabriek dan ook 'Denico'.

Het gaat jaarlijks om vele honderdduizenden kilo's tabak. In 1947 laat Wilms Floet vijf elektromotoren plaatsen en twee jaar later vindt alweer een uitbreiding plaats. Denico kan ruimschoots in de Nederlandse behoefte voorzien. De nicotine is zeer welkom, omdat efficiënte productie in de agrarische sector hoge prioriteit heeft.

Als blijkt dat Denico ook in buitenlandse behoefte kan voorzien, is de regering dubbel blij. Want export betekent buitenlandse valuta en daarmee economische groei.

Tabaksafval

Denico gebruikt zowel tabak als tabaksafval (de stelen) voor de extractie. „Op de zolder van het pakhuis ligt op zeker moment een miljoen kilo aan tabaksstelen, afkomstig van andere Nederlandse tabaksbedrijven”, aldus Koelemeijer. Er is op dat moment een ploegendienst met 35 werknemers.

Koelemeijer: „Wilms Floet probeert aan de tabak die van nicotine is ontdaan ook nog iets te verdienen. Het zou goed bruikbaar zijn als pijptabak. En hij maakt er bovendien sigaren van. Vrienden en bekenden zouden ze als 'fijne sigaren' hebben gekwalificeerd. Het Rijksbureau voor Tabak maakt echter bezwaar tegen productie, omdat een sigaar zonder nicotine niet meer voldoet aan de kwaliteitscriteria.”

DDT

Na de oorlog komt er een ander effectief bestrijdingsmiddel op de markt: DDT. Begin jaren zestig wordt bekend dat dit middel zich ophoopt in het lichaamsvet en schadelijk is voor mens en dier. Door het boek *Silent Spring* (1962) van de Amerikaanse biologe [Rachel Carson](#) verandert de publieke opinie over DDT en bestrijdingsmiddelen in het algemeen. Het leidt tot de neergang van Denico, eind jaren zestig.

Wilms Floet heeft intussen alweer een nieuwe uitdaging gevonden, in het maken van matteeipoeder voor sigaren. Het dekblad krijgt er in zijn ogen een aantrekkelijker uiterlijk van.

Jaarboek HGW

Het verhaal over Denico, door Nico Koelemeijer, komt uit het Jaarboek 2021 van het Historisch Genootschap Wormer. De andere verhalen zijn: 'De heiligen van Wormer', 'Het hoogste lied, de zangcarrière van Jan Mak', 'Had Dirck Louw de Spaanse pokken of was het fake news', Wormer en Jisp tijdens de Late Middeleeuwen', 'Bakker Flentrop', 'Twee wonderlijke Wormer muzikanten in roerige tijden' en 'Als ik me goed herinner, Seiny Kloppe'.

Dit en oudere jaarboeken, vanaf 2010, zijn nog verkrijgbaar bij het Historisch Genootschap Wormer